

Avoimista materiaaleista ja tekijänoikeuksista

Eija Kalliala, [Enter ry](#)
Blogi: eijakalliala.fi

Oletko muokannut Wikipediaa?

- Vapaa tietosanakirja
 - Sisältö jaettu CC BY-SA -lisenssillä
 - Vastuulliset ylläpitäjät (nyt 38 henkilöä)
- Muista lähteet!
 - Mistä tieto löytyy? Tiedon pitää löytyä jostain muualta.
 - Älä kopioi suoraan lähteistä vaan muokkaa tekstiä.
- Esimerkkejä
 - [Vanheneminen](#)
 - [Terveyskeskus](#)
 - [Liikunta](#)
 - [Vanhustyön keskusliitto](#)

Georgios Jakobides:
Ensimmäiset askeleet, 1893.
Tuntematon, Public Domain

Wikipedian muokkaaminen

The screenshot shows a web browser window with the Wikipedia page for 'Vanhustyön keskusliitto'. The browser's address bar shows the URL 'https://fi.wikipedia.org/wiki/Vanhustyön_keskusliitto'. The page features the Wikipedia logo on the left and a navigation bar at the top. The main content area has the title 'Vanhustyön keskusliitto' and a paragraph of text. A search bar at the top right contains the text 'Hae Wikipediasta'. Below the search bar, a row of buttons is visible: 'Lue', 'Muokkaa', 'Muokkaa wikitekstiä', and 'Näytä historia'. The 'Muokkaa' button is circled in black. The page also includes a sidebar on the left with links to 'Etusivu', 'Tietoja Wikipediasta', 'Kaikki sivut', and 'Satunnainen artikkeli'.

Wikipedia Vapaa tietosanakirja

Etusivu
Tietoja Wikipediasta
Kaikki sivut
Satunnainen artikkeli

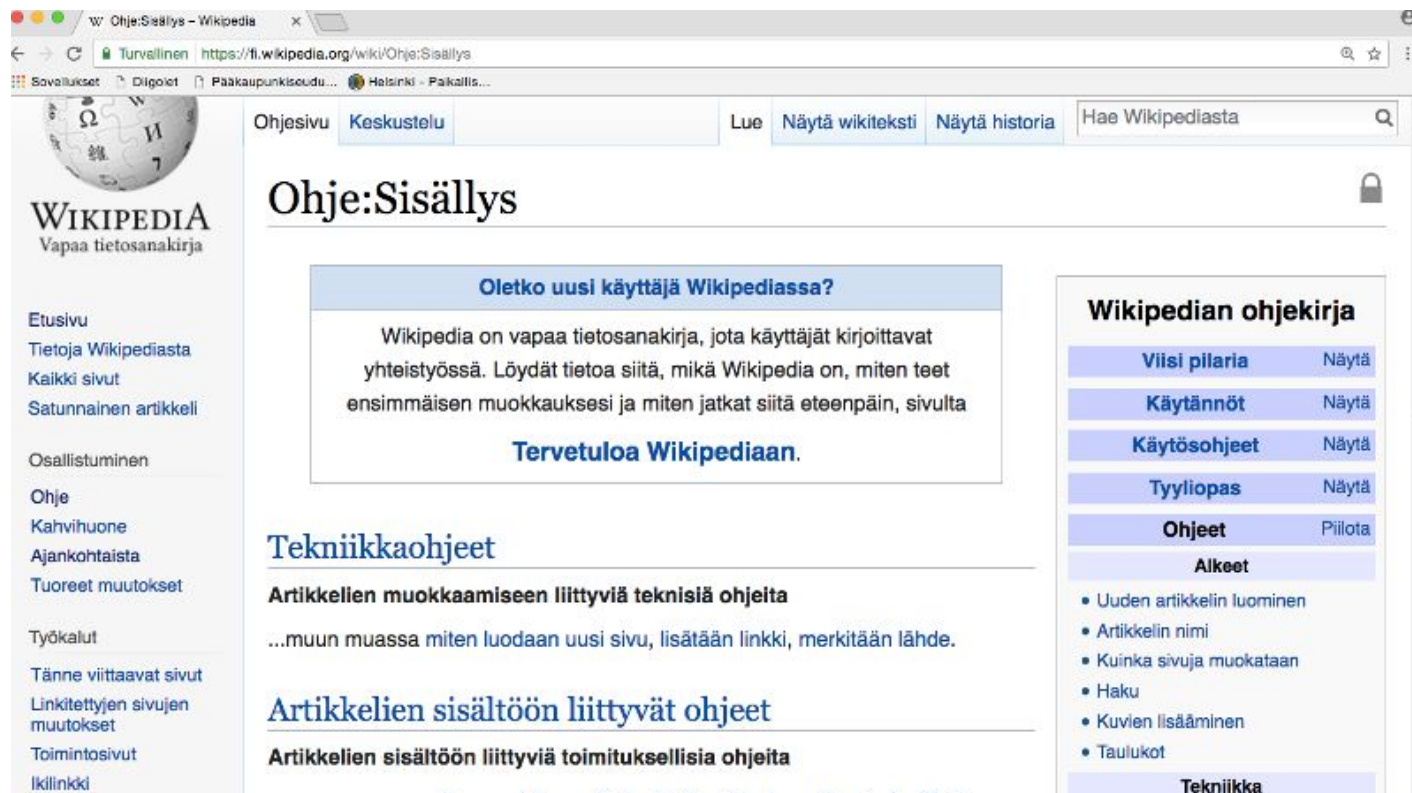
Artikkeli Keskustelu Lue **Muokkaa** Muokkaa wikitekstiä Näytä historia Hae Wikipediasta

Vanhustyön keskusliitto

Vanhustyön keskusliitto – Centralförbundet för de gamlas väl ry on maan laajin valtakunnallinen vanhustyön järjestö. Liitto on asiantuntijaorganisaationa mukana vanhustenhuoltoon liittyvässä lainsäädäntö- ja muussa valmistelutyössä. Liitto tekee aktiivisesti yhteistyötä monien sosiaali- ja terveysalan järjestöjen sekä viranomaisten kanssa.

Keskusliitto toimii kiinteässä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä ^[1] kanssa mm. järjestämällä alueellisia koulutus- ja

Wikipedian muokkausohje

Ohje:Sisällys

Oletko uusi käyttäjä Wikipediassa?

Wikipedia on vapaa tietosanakirja, jota käyttäjät kirjoittavat yhteistyössä. Löydät tietoa siitä, mikä Wikipedia on, miten teet ensimmäisen muokkauksesi ja miten jatkat siitä eteenpäin, sivulta **Tervetuloa Wikipediaan**.

Tekniikkaohjeet

Artikkelien muokkaamiseen liittyviä teknisiä ohjeita

...muun muassa **miten luodaan uusi sivu**, lisätään linkki, merkitään lähde.

Artikkelien sisältöön liittyvät ohjeet

Artikkelien sisältöön liittyviä toimituksellisia ohjeita

Wikipedian ohjekirja

- Viisi pilaria** Näytä
- Käytännöt** Näytä
- Käytösohjeet** Näytä
- Tyyliopas** Näytä
- Ohjeet** Piilota
- Alkeet**
 - Uuden artikkelin luominen
 - Artikkelin nimi
 - Kuinka sivuja muokataan
 - Haku
 - Kuvien lisääminen
 - Taulukot
- Tekniikka**

Etusivu

Tietoja Wikipediasta

Kaikki sivut

Satunnainen artikkeli

Osallistuminen

Ohje

Kahvihuone

Ajankohtaista

Tuoreet muutokset

Työkalut

Tänne viittaavat sivut

Linkitettyjen sivujen muutokset

Toimintosivut

Ikilinkki

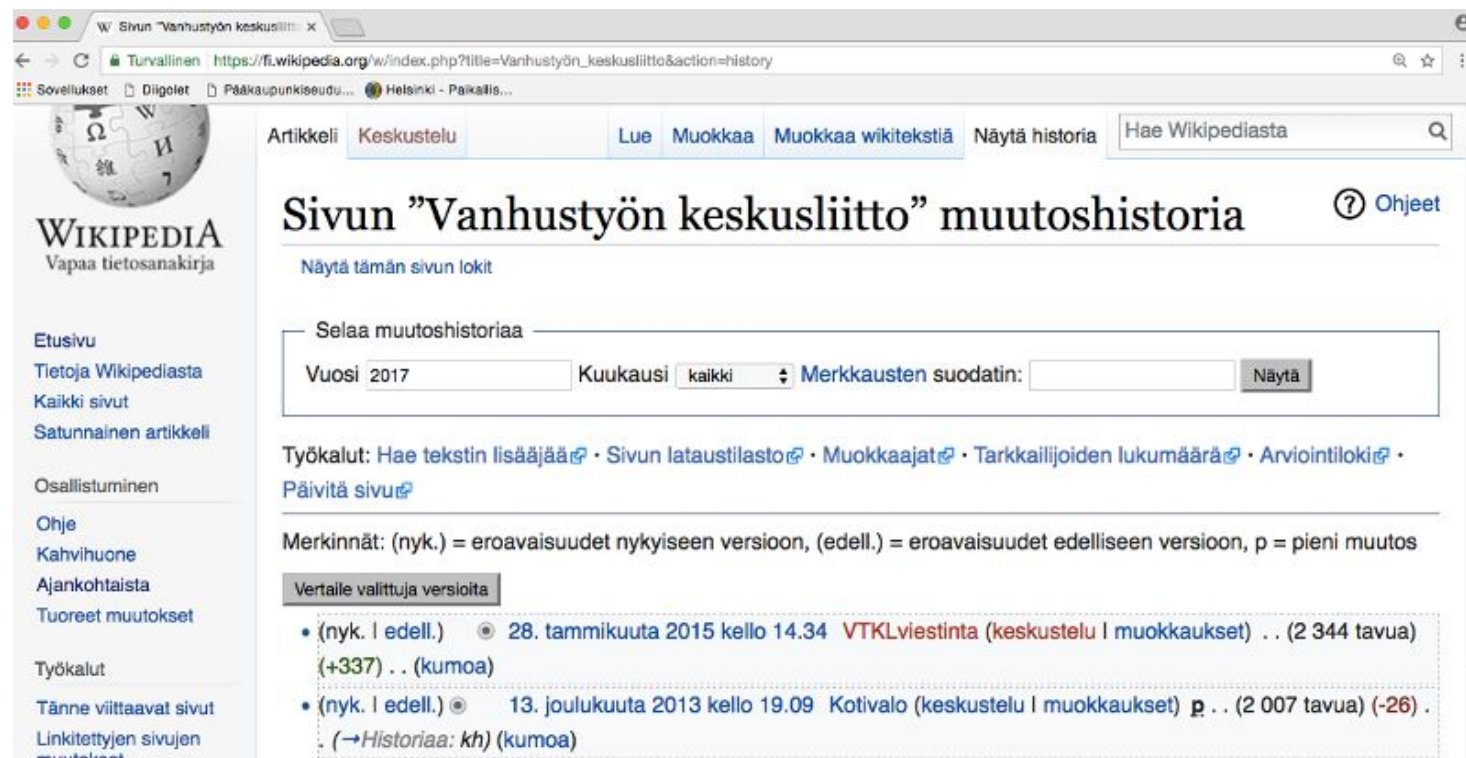
The screenshot shows the Finnish Wikipedia page for 'Vanhustyön keskusliitto'. The browser address bar shows the URL 'https://fi.wikipedia.org/wiki/Vanhustyön_keskusliitto?veaction=edit'. The page is in the 'Keskustelu' (Discussion) tab. A notification box on the right says '1 ilmoitus' (1 message) and contains text about logging in and editing. The page content includes a title, a summary, and a paragraph about the association's activities.

1 ilmoitus

Et ole kirjautunut sisään. [IP-osoitteesi](#) näytetään julkisesti sivun muokkaushistoriassa. Harkitse [käyttäjätunnuksen rekisteröimistä](#): se ei vaadi henkilökohtaisia tietoja ja tuo mukanaan lisätoimintoja. IP-osoitteesi lähetetyt viestit näkyvät [keskustelusivullasi](#).

Ole hyvä äläkä tallenna testimuokkauksia. Voit harjoitella muokkaamista [hiekkalaatikolla](#).

Wikipedia-sivun muutoshistoria

The screenshot shows a web browser window displaying the Wikipedia page for "Sivun ”Vanhustyön keskusliitto” muutoshistoria". The browser's address bar shows the URL: https://fi.wikipedia.org/w/index.php?title=Vanhustyön_keskusliitto&action=history. The page has a sidebar on the left with the Wikipedia logo and navigation links. The main content area shows the "Muutoshistoria" (History) tab selected, with a search bar and a list of revisions. The first revision is from 2015, and the second is from 2013.

Sivun ”Vanhustyön keskusliitto” muutoshistoria [Ohjeet](#)

[Näytä tämän sivun lokit](#)

Selaa muutoshistoriaa

Vuosi Kuukausi [Merkkauksen suodatin:](#) [Näytä](#)

Työkalut: [Hae tekstin lisääjää](#) • [Sivun lataustilasto](#) • [Muokkaaajat](#) • [Tarkkailijoiden lukumäärä](#) • [Arviointiloki](#) • [Päivitä sivu](#)

Merkinnät: (nyk.) = eroavaisuudet nykyiseen versioon, (edell.) = eroavaisuudet edelliseen versioon, p = pieni muutos

[Vertaile valittuja versioita](#)

- [\(nyk. | edell.\)](#) ☒ 28. tammikuuta 2015 kello 14.34 [VTKLviestinta](#) ([keskustelu](#) | [muokkaukset](#)) .. (2 344 tavua) [\(+337\)](#) .. ([kumoa](#))
- [\(nyk. | edell.\)](#) ☐ 13. joulukuuta 2013 kello 19.09 [Kotivalo](#) ([keskustelu](#) | [muokkaukset](#)) [p](#) .. (2 007 tavua) [\(-26\)](#) . [\(→Historiaa: kh\)](#) ([kumoa](#))

Tekijänoikeus

Yamashita Yohei, CC on Orange, CC BY 2.0, lähde Wikimedia Commons

- Suojaa **teoskynnyksen** ylittäviä tuotoksia.
- Koskee teoksen julkista käyttöä.
- Syntyy materiaalin tekijälle.
- Lisäksi **lähioikeus**: esitykset, ääni- ja videotallenteet, valokuvat, tietokannat ja luettelot, tv- ja radiolähetykset
- Toikkanen, Oksanen: [Opettajan tekijänoikeusopas](#) (Finn Lectura 2011)
- [Kopiokissa](#)-sarjakuva
- [Kopiraitti](#), Kopioston ja OKM:n tuottama tekijänoikeusopas
- [Creative Commons -lisenssi](#)
- Julkaisetko materiaalia? [Video ja vuokaavio avuksi](#)
- Toikkanen, Vilmusenaho: [10 ohjetta ympäristöään kuvaavalle](#) (CC BY)

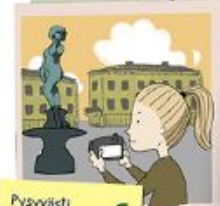
10 ohjetta ympäristöään kuvaavalle

Tekijät: Tarmo Toikkonen ja Sanna Vilmsenaho

Saa kuvata ja julkaista:

Taideteoksia
saa tallentaa,
kun ne ovat
sivuosassa ✓

Pysyvästi
juljussa
tilassa olevia
teoksia saa kuvata,
ei kuitenkaan
ansiotarkistukseen ✓

Rakennuksia
saa kuvata ja
kuvia käyttää ✓

Tilannekohtaista:

Tilan haltijalla
voi olla sääntöjä
kuvaamisesta,
joita on hyvä
seurata

Kun julkisessa
tilaisuudessa on
ihmisiä laajasta
kuvata ja
kuvat julkaista

Mainoksessa ei
koskaan saa
käyttää ihmisen
kasvoja ilman
nimenomaista lupaa

Muista kysyä lupa
kuvan ottamiseen!

Ei saa kuvata edes
omaan käyttöön:

Älä tallenna
mitään tiloista,
joihin sinulla ei ole
oleskeluoikeutta ✗

Kotirauha on
ehdoton, ilman
haltijan lupaa ei
saa tallentaa
mitään ✗

Ihmissä ei saa
kuvata tai videoida
tunnistettavasti
heitä halventavalla
tavalla ✗

Creative Commons -lisenssit

Nimi
mainittava

Nimi
mainittava,
jaa samoin

Nimi mainittava,
ei johdannaisia

Nimi
mainittava, ei
kaupalliseen
käyttöön

Public domain,
tekijänoikeudetön

Avoimia digitaalisia sisältöjä

- [Wikipedia](#), [Wikiopisto](#), [Wikikirjasto](#)
- [Wikimedia Commons](#), CC BY-SA-lisenssi
- [Pixabay](#), [Opencliparts](#), CC0-lisenssi
- [Helsingin kaupunginmuseon kuvia](#), CC BY-lisenssi
- [Avoindata.fi](#), avoimen tiedon palvelu
- Some-säiliöt ja sisältöjen käyttöluvat (esim. [Flickr](#), [YouTube](#), [SlideShare](#))
- [TED](#), asiantuntijapuheenvuoroja maailmalta (ei kaupalliseen käyttöön)
- [Khan Academy](#), opetusvideoita (ei kaupalliseen käyttöön)
- [MOOC](#)-lista, massiivisia avoimia verkkokursseja
- Googlen kuvahaku -> Työkalut -> Käyttöoikeudet
- Ylen Digitreenit: [Näin löydät vapaasti käytettäviä kuvia](#)
- [Avoimia sisältöjä verkosta](#) (Itä-Suomen yliopiston ohje)

Lapinlahden sairaala, R.Roos,
Helsingin kaupunginmuseo,
lisenssi CC BY 4.0

Eija Kalliala: Näkymä
Lapinlahden Lähteen ikkunasta
19.9.2017, lisenssi CC BY-SA

yhteistyö

Kaikki

Kuvahaku

Kartat

Videot

Lisää

Asetukset

Työkalut

Koko ▾

Väri ▾

Tyyppi ▾

Aika ▾

Käyttöoikeudet ▾

Lisää työkaluja ▾

Yhteistyö on Voimaa

Yhte

- ✓ Ei suodateta käyttöluvan perusteella
- Saa käyttää uudelleen ja muokata
- Saa käyttää uudelleen
- Saa käyttää uudelleen ei-kaupallisesti ja muokata
- Saa käyttää uudelleen ei-kaupallisesti

...ä tallennetut SafeSearch

ely

yhiteistyö

Kaikki

Kuvahaku

Kartat

Videot

Lisää

Asetukset

Työkalut

Koko ▾

Väri ▾

Tyyppi ▾

Aika ▾

Saa käyttää uudelleen ja muokata ▾

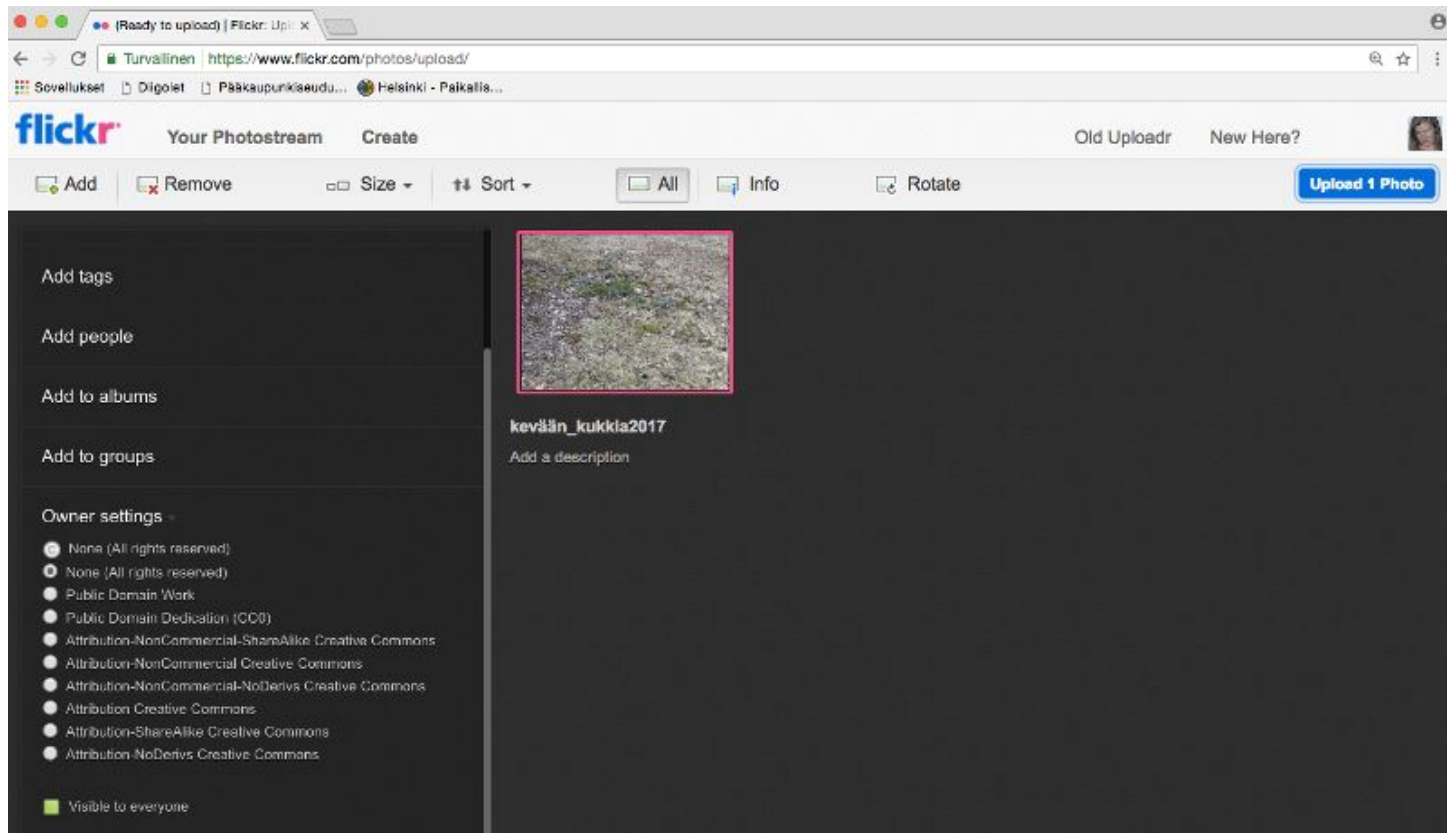
Lisää työkaluja ▾

Tyhjennä

Näytä tallennetut SafeSear

Avoin jakaminen, esim. Flickr

The screenshot shows the Flickr upload page in a web browser. The browser's address bar displays the URL <https://www.flickr.com/photos/upload/>. The page features the Flickr logo and navigation links such as "Your Photostream" and "Create". A toolbar includes buttons for "Add", "Remove", "Size", "Sort", "All", "Info", "Rotate", and an "Upload 1 Photo" button. On the left, a sidebar offers options to "Add tags", "Add people", "Add to albums", "Add to groups", and "Owner settings". The "Owner settings" section lists various Creative Commons licenses, with "None (All rights reserved)" selected. A checkbox for "Visible to everyone" is also present. The main area shows a photo of a field with a red border, the username "kevin_kukula2017", and a prompt to "Add a description".

Browser tabs: (Ready to upload) | Flickr: Uplo...

Browser address bar: <https://www.flickr.com/photos/upload/>

Browser bookmarks: Sovellukset, Digiolet, Pääkaupunkiseutu..., Helsinki - Paikall...

Flickr logo: flickr

Navigation links: Your Photostream, Create

User links: Old Uploadr, New Here?

User profile picture: [Profile Picture]

Toolbar: Add, Remove, Size, Sort, All, Info, Rotate, Upload 1 Photo

Left sidebar options:

- Add tags
- Add people
- Add to albums
- Add to groups
- Owner settings
 - ☒ None (All rights reserved)
 - ☐ None (All rights reserved)
 - ☐ Public Domain Work
 - ☐ Public Domain Dedication (CC0)
 - ☐ Attribution-NonCommercial-ShareAlike Creative Commons
 - ☐ Attribution-NonCommercial Creative Commons
 - ☐ Attribution-NonCommercial-NoDerivs Creative Commons
 - ☐ Attribution Creative Commons
 - ☐ Attribution-ShareAlike Creative Commons
 - ☐ Attribution-NoDerivs Creative Commons
- ☒ Visible to everyone

Main content area:

Photo: [Field Photo]

Username: kevin_kukula2017

Description: Add a description

Tietosuoja

- EU:n tietosuoja-asetus [GDPR](#) (General Data Protection Regulation)
 - Astui voimaan 24.5.2016
 - Sovelletaan siirtymäajan jälkeen 25.5.2018 alkaen
- GDPR:n mukaan kuluttajalla on oikeus
 - tietoihinsa (dataansa), niiden oikaisemiseen ja poistamiseen
 - infoon tietojensa (datansa) loukkauksista
 - oikeus siirtää tietonsa toiseen palveluun (ei vielä toukokuussa 2018)
- Lisätietoa (pääasiassa rekisterinpitäjän näkökulmasta):
 - Tietosuojavaltuutetun sivustolla: [EU:n tietosuojauudistuksesta](#)
 - [Arjen tietosuoja](#)
 - [Rekisteröidyn oikeudet](#)
 - [Kuntaliitto: Yleinen tietosuoja-asetus](#)
 - [Hanselin tietosuojaohje](#)

Kyber- ja tietoturva

TOP 5 UHAT: Yksityishenkilöt

Huijaukset ja tilausansat

Uskottava ulkoasu ja kieli saavat yhä useamman haksahamaan huijauksiin.

Kiristysahittaohjelmat leviävät älylaitteisiin

Lunnastrojajalaiset lukitsevat tietokoneiden lisäksi muitakin laitteita, kuten televisioita ja tabletteja.

IoT tuli joka kotiin, mutta tietoisuus sen riskeistä ei tullut samassa paketissa.

Yksityisyys somemaaailmassa

Kaikki jakamasi ja tekemäsi siirtyy markkinon käyttöön, halusit sitä tai et.

Salasanojen kierrätys

Koska moni käyttää samoja vanhoja salasanoja eri palveluissa, yhteen palveluun murtautuminen vaarantaa muidenkin palveluiden käytön.

TOP 5 RATKAISUT: Yksityishenkilöt

Mieti ennen kuin klikkaat

Varmista, että linkki tai tiedosto, jota olet avaamassa, on sitä mitä väittää olevansa. Älä aukaise, jos epäilet huijausta.

Salasanojen hallinta

Käytä vahvoja salasanoja, vaihda ne säännöllisesti äläkä käytä samoja salasanoja eri palveluissa.

Päivitä verkossa olevat laitteet ja

käyttämäsi ohjelmistot säännöllisesti

Ajan tasalle päivitetty ohjelmistot ja käyttöjärjestelmä ovat paras turva tietoturvauhkia vastaan.

Varmuuskopiot tärkeistä tiedoista

Ota tavaksi säännöllinen varmuuskopiointi.

Käytä tietoturvaohjelmistoja

Pidä tietoturvaohjelmistosi ajan tasalla ja ota selaimen varoitukset vakavasti.

Lähde: [Viestintävirasto](#)

Kiitos!

VilleHoo from helsinki, Finland – Estonia opera, CC BY-SA 2.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=4149389>

